

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 50. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius02val-shoot-idm139771562509120.pdf> (tilgået 10. maj 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

III.

Som nævnt udgør Bibelsteder og Citater fra Kirkefædrene en stor Del af Fortalen. Man maatte nu vente, at Bibelcitaternes Text i Fortalen stemte nøje overens med de tilsvarende Textsteder i selve Biblen. Dette er dog aldeles ikke Tilfældet. Et Par Samstillinger fra det gamle og ny Testamente vil vise Forskellen.

Ps. 119.130:

Fortalen til Biblen 1550nf. S. 59, L. 36

Din talis forklaring opliuser oc giffuer de vnge forstand/

Texten i Biblen 1550Bl. CLVIir

Naar dit Ord obenbaris/ da glæder det/ oc gør de enfoldige kloge.

Rom. 10.17:

Fortalen nf. S. 58, L. 24-25

Troen er af hørelsen/ oc hørelsen er ved Guds ord.

Biblen Bl. LXIXr

Saa kommer Troen aff predicken/ Oc predicken formedelst Guds ord.

Dette er ikke særligt grelle Exempler, men betegner det gennemgaaende Forhold mellem Biblens Fortale og dens Text. Hvorledes kan en Uoverensstemmelse paa et saa væsentligt Punkt som Skriftsted-Citering da forklares? Svaret vil fremgaa af følgende Citater:

Ps. 119.130:

Grundlaget for Fortalen

Declaratio sermonum tuorum illuminat, et intellectum dat parvulis.

Grundlaget for Bibeltexten

Wenn dein Wort offenbar wird/ so erfrewet es' Vnd machet klug die Einfeltigen.

Rom. 10.17:

Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi.

So kompt der glaube aus der predigt/ Das predigen aber durch das wort Gottes.

Som det ses, er Skriftstederne i Fortalen oversat efter en Vulgatatext, mens Bibeltexten som Engrundlag har 51 Luthers højtyske Oversættelse. Hvorledes dette er gaaet til, om den af Kommissionen indkøbte Luther-Bibel har beroet hos et andet af Kommissionens Medlemmer, da Palladius skrev Fortalen, og Korrekturarkene til Biblen ikke har været i hans Eje, saaledes at han hverken har haft nogen tysk eller dansk Luther-Bibel ved Haanden, eller om han trods al Lutheranisme har følt det som det eneste naturlige at oversætte Bibelstederne efter en - mere eller mindre revideret - Vulgatatext, derom kan man kun gisne. Dog hvad enten ydre Tilfældigheder eller Traditionens Magt har været bestemmende, saa er den Kendsgerning, at Bibelcitaterne i Fortalen ikke stemmer med de tilsvarende Steder i Biblens Text, og at dette skyldes at Fortale og Text har haft forskelligt Grundlag, et karakteristisk Vidnesbyrd om, i hvor ringe Grad Kravet om Ensartethed endnu dengang gjorde sig gældende.¹

* 52

Gives *Bibelstederne* i ganske forskellig Form i Fortalen og Texten, kan man ikke vente, at Ensartetheden i *Sprogform* er gennemført. I Luc. 16. 29 har Fortalen saaledes *høre sig dem* (nf. S. 58, L. 1), Texten *Lad dem høre dem*, i Gal. 1. 9 *bliffue sig forbandet* (nf. S. 58, L. 4), Texten *Hand vere forbandet*, i 1. Joh. 2.8 har Fortalen (nf. S. 58, L. 10) *det sande Liuss skinner* med den yngre Verbalform, Texten derimod den ældre Form: *det sande Liuss skin* o. s. fr.1 Saadanne sproglige Uoverensstemmelser, sete i Forbindelse med Fortalens og Bibeltextens forskellige Grundlag, tyder jo paa, at Palladius har overladt en væsentlig Del af det egentlige Revisionsarbejde til andre af Kommissionens Medlemmer. Naar Chr. Bruun af Størrelsen af de Summer, der udbetaltes til Kommissionen, slutter, at Palladius ved Revisionen har været Hovedmanden

"ikke blot som den Ledende, men ogsaa som den Arbeidende" (Aarsberetninger II, 327), er dette derfor næppe holdbart. At Sjællands Biskop blev lønnet højere for sin Medvirken end en Kannik eller en Sognepræst eller en ung Professor, vilde ske til enhver Tid, men at det ikke desto mindre kunde tilfalde disse sidste at gøre Hoveddelen af Arbejdet, er ikke dermed bevist. Ligesaa usandsynligt det er, at Palladius skulde overlade andre at skrive Biblens Fortale, ligesaa rimeligt er det, at han har ladet Kommissionens sprogkyndige yngre Medlemmer Niels Hemmingsen og Peder Tidemand besørge Hovedparten af Revisionen.